

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

Təsdiq edirem:

Tədris məsələləri üzrə prorektorv.i.e.

 dos.Zaur Məmmədov
"12" fevral 2026-cı il

Fənn sillabusu:
(işçi tədris proqramı)

İxtisas:6007010"Zoomühəndislik"

Fakültə:"Baytarlıq"

Kafedra:"Baytarlıq və zoomühəndislik elmləri"

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: "K/T Heyvanlarının yemləndirilməsi texnologiyası" Proqram
(Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin "Biologiya və kənd təsərrüfatı" elmləri
bölməsi üzrə Elmi Metodiki Şurasında 2010-cu ildə təsdiq edilmişdir.)

Kodu: İPF-B11

Tədris ili: II (2025/2026)

Semestr:IV(yaz)

Tədris yükü:Cəmi:180 saat.Auditoriyadan kənar 120 Auditoriya saati 60 saat.
(30 mühazirə; 30 saat laboratoriya)

Tədris forması:Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit:6

II. Müəllim haqqında məlumat:

Mühazirə:Dosent Qarayev Vəli Xanbaba oğlu

Laboratoriya:m.Muxtarov Aqil Bəxtiyar oğlu

E-mail ünvanı: veli.qarayev@rambler.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhər Füzuliküç.70,LDU–nun 1saylı tədris binası

Məsləhət günləri və saati:İlgün12³⁰-14³⁰

III. Təvsiyə olunan dərslik,dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat:

1. Abdullayev Q.Q., Məmmədov F.A., Bayramov H.S. və başqaları. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının yemləndirilməsi. Gəncə Poliqrafiya, Dərslik, Gəncə,2012. 2.Abdullayev, Q. Q. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının yemləndirilməsi. Bakı: Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti nəşriyyatı, 2010.3.Abdullayev Q.Q., Abbasov S.A.,X.M.Səfərov,Hacıyev M.N. və b. Fermer təsərrüfatlarında kənd təsərrüfatı heyvanlarının səmərəli yemləndirilməsinə dair tövsiyələr. Gəncə, 2009. 4.Səfərov X.M. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının normaüzrə yemləndirilməsi,Gəncə , 2010. 5.Tağıyev, A. Ə., Məmmədov, R. T., Süleymanov, Z. M. *Fermer təsərrüfatlarında heyvanların və quşların yemləndirilməsinə qoyulan gigiyenik tələblər*. Gəncə: Star, 2023. 6. Dürst L., Vitman M. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının yemləndirilməsi, Bakı, Qapp – Poliqraf, 2005. 7. Шупик М. В., Райхман А. Я. кормление сельскохозяйственных животных, Горки , 2013. 8. Рядчиков В.Г. Основы питания и кормления с.-х. живот-ных, Краснодар, 2012. 9.Макартсев Н.Г. Кормление сельскохозяйственных живот-ных,Калуга, 2007. 10.Буряков Н.П. Кормление высокопродуктивного молочного скота. М.: изд. «Проспект», 2009. – 415 с.11. Zeynalov Mayıl Aslan oğlu.Heyvandarlıqda müasir yemləmə. Bakı, 2005.

IV. Prezəkvizitlər:Fənnintədrisiüçünöncədənmikrobiologiya,immunologiya, virusologiya fənninin tədrisi vacibdir.

V. **Korekvizitler:** Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərdə tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

"K/T.heyvanlarının yemləndirilməsi texnologiyası" fənni kənd təsərrüfatı heyvanlarının qida maddələrinə olan tələbatını, yemlərin növlərini, keyfiyyət göstəricilərini, yemləmə normalarını və rəşional yemləmə texnologiyalarını öyrənir. Fənn heyvanların sağılamıqlının qorunması, məhsuldarlıqlının artırılması və yemləmədə elmi əsasların tətbiqlinə yönəldilmişdir. Fənnin məqsədi tələbələrə kənd təsərrüfatı heyvanlarının bioloji xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq düzgün, balanslaşdırılmış və iqtisadi cəhətdən səmərəli yemləmə texnologiyalarının nəzəri və praktik əsaslarını aşılamaqdır. Heyvanların qida maddələrinə olantələbatını öyrətmək, yemlərin kimyevi tərkibini və qida dəyərini izah etmək, müxtəlif heyvan növləri üçün yem rəşionlarının tərtibini öyrətmək, yemləmə texnologiyalarının istehsalatda tətbiqlini izah etmək, yemləmə ilə bağıli xəstəliklərin profilaktikasını öyrətmək də fənnin əsas vəzifələrindəndir.

VII. Davamliyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024- cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamliyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı (20%-dən çox) olduqlu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələr bilik və bacarıqları semestr ərzində cari nəzarət, sərbəst işlər, praktik məşqlələrdə fəallıql, aralıql (kollektivium) və yekun imtahan nəticələri əsasında qiymətləndirilir. Qiymətləndirmə zamanı tələbələr kənd təsərrüfatı heyvanlarının yemləndirilməsinin elmi əsaslarını mənimsəmə səviyyəsi, rəşion tərtib etmə bacarıqlı və nəzəri bilikləri praktikada tətbiql etmə qabiliyyəti nəzərə alınır. Qiymətləndirmə müvafiq meyarları nəzərə alınmaqla Elmi Şuranın 16 may 2024- cü il tarixli qərarına uyğun olaraq tələbələr bilii 100 ballı sistemlə müəyyən edilir:

Tələbə 50ballı semestr ərzində, digər 50ballı isə imtahanda toplayır.

Semestr üzrə: tələbənin semestr ərzində dərslərdə fəalliyətinə görə topladıqlı 50 bala kollektivium (30) və laboratoriya (20) balları daxil edilir.

İmtahan üzrə: imtahan zamanı hər bir bilet üzrə qazanıla biləcək balların maksimum həddi 50 baldır. İmtahan bilet fənnin məzmununu əhatə edən 5 sualdan ibarət olur və hər bir sual 10 balla qiymətləndirilir.

- **10 bal** – tələbə keçilmiş mövzunu dərindən mənimsəyir, cavabı dəqiq, əsaslandırılmış və hərtərəflidir;
- **9 bal** – tələbə mövzunu tam başa düşür, cavabı dəqiqdi və mövzunun məzmununu dolğun şəkildə açıqlayır;
- **8 bal** – cavabda ümumi xarakterli bəzi qüsurlar mövcuddur;
- **7 bal** – tələbə mövzunu başa düşür, lakin nəzəri baxımdan bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- **6 bal** – cavab əsasən düzgündür, lakin tam dolğun deyil;
- **5 bal** – cavabda çatışmazlıqlar var, mövzu tam əhatə olunmur;
- **4 bal** – cavab qismən doğrudur, izah zamanı müəyyən səhvlərə yol verilir;
- **3 bal** – tələbənin mövzu haqqında ümumi məlumatı var, lakin fikirlərini əsaslandırma bilmir;
- **1–2 bal** – tələbənin mövzudan yalnız qismən xəbəri var;
- **0 bal** – suala cavab verilməyib.

Tələbənin imtahanda topladıqlı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəalliyəti nəticəsində topladıqlı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında aparılır.

Tələbənin biliyi cari və aralıq qiymətləndirmələrin ümumi nəticəsinə əsasən müəyyən edilir:

S/n	Bal aralığı	Qiymət (hərflə)	Qiymət (sözlə)
1	1-100	A	əla
2	81-90	B	çox yaxşı
3	71-80	C	yaxşı
4	61-70	D	kafi
5	51-60	E	qənaətbəxş
6	51-dən az	F	qeyri-kafi

IX. Davranış qaydaları:

Tədris mühitində sağlamlığın qorunması və təhlükəsiz, səmərəli dərs prosesinin təmin edilməsi davamiyyətə verilən əsas tələblərdir: müəllim dərs prosesində peşə etikası və akademik dürüstlük prinsiplərinə riayət edir, dərslərə vaxtında başlayır və bitirir, mövzunu sillabusa uyğun və aydın şəkildə izah edir, tələbələrə hörmətlə və obyektiv yanaşır, mühazirə (laboratoriya məşğələsi) zamanı akademik mühiti qoruyur, tələbələrin suallarını diqqətlə dinləyir və onlara düzgün istiqamət verir, qiymətləndirmədə şəffaflıq və ədalətlik təmin olunmaqla, təhlükəsizlik və sanitariya qaydalarına əməl edilməsinə nəzarət edilir, etik davranış qaydalarını pozan tələbənin hərəkətlərinə dair özündə qeydiyyat aparılır və dekanlığa bu barədə məlumat verilir. Tələbələr mühazirələrdə vaxtında iştirak etməli, dərs prosesinə mane olmamalıdır. Mobil telefonlar səssiz rejimdə saxlanılmalı, yaxud təyin olunmuş müvafiq yere qoyulmalı, icazəsiz danışmaq, səs-küy və digər diqqəti yayındıran hərəkətlərə yol verilməməlidir. Mühazirə zamanı diqqətli olmaq, müəllimin izahlarını dinləmək və qeydlər aparmaq tövsiyə olunur. Müəllimə və tələbə yoldaşlara hörmətlə yanaşmaq, verilən tapşırıqları vaxtında yerinə yetirmək və akademik etika qaydalarına riayət etmək əsas şərtidir. Auditoriya və laboratoriyalarda təmizlik və səlqenin qorunması, tullantıların müəyyən olunmuş yerlərə atılması, şəxsi gigiyena, təmiz geyim, əl gigiyenası və s. qaydalarına riayət edilməsi, laboratoriya və ya praktik məşğələlər zamanı xüsusi geyimdən (xalat, əlcək və s.) istifadə edilməsi, yem, avadanlıq və tədris materialları ilə işləyərkən çirklənmənin qarşısının alınması, sağlamlıq üçün risk yaradan hallar (infeksiyon xəstəlik əlamətləri) olduqda dərse qatılmamaq və müəllimi məlumatlandırmaq, dərslərarası fasilə müddətində sakitliyə riayət etmək, təhlükəsizlik və sanitariya normalara zidd davranışlara yol verməmək) nəzərə alınmalı və ciddi əməl olunmalıdır.

Davranış qaydalarını pozan tələbə barəsində pozuntunun səviyyəsindən asılı olaraq mərhələli şəkildə tədbirlər görülür: yüngül pozuntular zamanı tələbəyə şifahi xəbərdarlıq edilir. Təkrar və ya davamlı pozuntu hallarında yazılı xəbərdarlıq, dərsdə iştirak və fəallıq balının azaldılması tətbiq oluna bilər. Ciddi intizam pozuntuları zamanı məsələ müvafiq qaydada fakültə rəhbərliyinə və ya intizam komissiyasına təqdim edilir və aidiyyəti üzrə müvafiq intizam tədbirləri görülür. Müəllim tələbələrə sillabusun IX bəndi ilə tanış edir.

X.Təqvim mövzu planı: mühazirə 30saat, laboratoriya 30saat (cəmi:60 saat)

s/n	Mühazirə movzularının adı	Saat	Tarix
1	2	3	4
1	<p>Mövzu1: Kənd təsərrüfatı heyvanlarının yemləndirilməsinin qısa inkişaf tarixi.</p> <p>Plan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heyvandarlığın məhsul istehsalının artırılmasında yemləmənin rolu; • kursun mahiyyəti, öyrətmə üsulları və başqa fənnlərlə əlaqəsi; • elmin qısa inkişaf tarixi və müasir dövrdə qarşısında duran vəzifələr. <p>Mənbə:[Mühazirəmaterialları,1-5,11]</p>	2	
2	<p>Mövzu 2: Yemlərin kimyəvi tərkibinə görə qidalılığının qiymətləndirilməsi.</p> <p>Plan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Heyvanların protein,mineral maddələr və vitaminlərə olan tələbatının öyrənilməsi; • yemlərin qidalılığı haqqında anlayış; • yemlərin zootexniki təhlilinin müasir sxemi; • yemlərin üzvi maddələri heyvan orqanizmasının enerji mənbəyidir; • yemlərin kimyəvi tərkibi onların qidalılığının ilk göstəricisidir. <p>Mənbə:[Mühazirə materialları,1-2,11]</p>	2	
3	<p>Mövzu3.Həzm olunan qida maddələrinə görə yemlərin qidalılığının qiymətləndirilməsi.</p> <p>Plan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • heyvan orqanizminin qidalanmasında yemlərin həzm olunması; • yemlərin qida maddələrinin həzm olunmasının müəyyən olunması üsulu və texnikası; • yemlərin qida maddələrinin həzm olunmaəmsalı barədə anlayış; • qida maddələrinin həzm olunmasının yüksəldilməsi yolları; • yemlərin həzm olunmasına təsiredən amillər; • yemlərin qidalılığında protein nisbəti. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1, 3,5, 9,11]</p>	2	
4	<p>Mövzu4.Yemlərin ümumi enerji qidalılığına görə qiymətləndirilməsi.</p> <p>Plan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yemlərin enerji qidalılığı haqqında anlayış; • yemlərin ümumi qidalılığının qiymətləndirilməsi; • yemlərin enerji qidalılığının müəyyən edilməsi üsulları; • yemlərin ümumi qidalılığının mübadilə enerjisinə görə qiymətləndirilməsi. <p>Mənbə:[Mühazirə materialları,1,5,7,8,11]</p>	2	

5	<p>Mövzu 5.Yemlərin protein qidalılığı,bitki və heyvan mənşəli yemlərin təhlili.</p> <p>Plan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yemlərin protein qidalılığı haqqında anlayış; • əvəz olunan və əvəzolunmayan amin turşuları; • bitki və heyvan mənşəli yemlərin aminli turşu tərkibi; • proteinlərin bioloji qiymətliyi anlayışı; • heyvanların yemləndirilməsində aminlərin rolu; • gövşəyən heyvanların yemləndirilməsində karbamidin rolu <p>Mənbə:[Mühazirə materialları,1-6,8,11]</p>	2	
6	<p>Mövzu 6.Heyvanların yemləndirilməsində mineral maddələrin rolu, yemlərin qidalılığı</p> <p>Plan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mineral maddələrin təbiətdə, canlıların heyatında rolu; • heyvanların yemləndirilməsində mineral maddələrin rolu; • makroelementlər (Ca,P, Mg, K, Na, Cl, S və s.) onların yemləndirilmədə rolu; • mikroelementlər(Fe,Cu,Co,Mn,Zn,I,Fvəs.) onların heyvan orqanizmində rolu; • külün reaksiyası və yemkülünün kənd təsərrüfatı heyvanlarının qidalanmasında əhəmiyyəti; • heyvanların mineral maddələrlə təmin olunmasına nəzarət. <p>Mənbə:[Mühazirə materialları,2-5;9-10,11]</p>		
7.	<p>Mövzu7.Heyvanların yemləndirilməsindəvitaminlərin əhəmiyyəti</p> <p>Plan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • heyvanların yemləndirilməsində və maddələr mübadiləsində vitaminlərin əhəmiyyəti; • yağda və suda həll olan vitaminlər; • alimentar və endogena vitaminozlar və hipofitaminozlar; • ayrı-ayrı heyvanların vitaminlərlə təmin olunması probleminin həlli yolları orqanoleptiki qiymətləndirilməsi. <p>Mənbə:[Mühazirə materialları,2-3;7-8,11]</p>	2	
8	<p>Mövzu 8.Yemlərin təsnifatı,kimyəvi tərkibi və qidalılıq dəyəri.</p> <p>Plan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yem haqqında anlayış; • yemlərin kimyəvi tərkibi və qidalılıq dəyəri; • yemlərin kimyəvi tərkibi və qidalılığına təsir edən amillər; • yemlərin təsnifatı; • yaşıl yemlər və otlaqlar. • Yaşıl yemlər və otlaqların kimyəvi tərkibi,qidalılığı və yemləndirmə normaları. <p>Mənbə:[Mühazirə materialları,1,2,11]</p>	2	

9.	<p>Mövzu 9.Yemlərin konservləşdirilməsi üsulları.Silosva Senaj. Plan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yemlərin siloslaşdırılmasının elmi əsasları; • müxtəlif bitkilərdən hazırlanmış silosların kimyəvi tərkibi və qidalılığı; • müxtəlif növ kənd təsərrüfatı heyvanları nasilosların yemləndirmə normaları; • senajın hazırlanmasının elmi əsasları; • senajların kimyəvi tərkibi,qidalılığı və yemləndirmə normaları. <p>Mənbə:[Mühazirə materialları,1,2,11]</p>	2	
10	<p>Mövzu 10.Kökümeyvəliilər,bostan bitkiləri onların tərkibi və qidalılığı. Plan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kökümeyvəliilər,onların tərkibi və qidalılığı; • kökümeyvəliilərin hazırlanmasıvə yemləndirilməsi; • kökümeyvəliilərin yem vahidinə görə yemləndirilməsi; • kökümeyvəliilərin yaşıl yarpağının yemləndirilmədə rolu; • kökümeyvəliilərin keyfiyyətinə saxlanma şəraitinin təsiri. <p>Mənbə:[Mühazirə materialları,1,2,11]</p>	2	
11	<p>Mövzu 11.Qaba yemlərin, istehsal texnologiyası,kimyəvi tərkibi və qidalılığı. Plan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yüksək keyfiyyətli quru otun hazırlanmasının elmi əsasları; • Yaşıl otların qurudulması zamanı quruotun kimyəvi tərkibinə və qidalılığına təsiri; • müxtəlif texnoloji sxemlər üzrə alınmış quru otların kimyəvi tərkibi və qidalılığı; • saxlanma şəraitinin quru otun qidalılığına təsiri; • quru otun keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi üsulları. <p>Mənbə:[Mühazirə materialları,1-2;5;6-7,11]</p>	2	
12	<p>Mövzu12.Dən yemlərin tərkibi,qidalılığı və hazırlanma texnologiyası Plan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dən yemlərinin heyvandarlıqda əhəmiyyəti; • taxıl fəsiləsi dənlərin,tərkibi,qidalılığı; • paxla fəsiləsi dənlərin,tərkibi,qidalılığı; • texniki yağlı bitkilərin toxumları, tərkibi, qidalılığı. <p>Mənbə:[Mühazirə materialları,1-5;8-11]</p>	2	

13	<p>Mövzu13. Texniki istehsalat qalıq (kəpək, çiyid qabığı, jmix, şrot və s.) yemlərin tərkibi və qidalılığı.</p> <p>Plan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • un istehsalat qalıqları (kəpək, untozu) onların qidalılığı və yemləndirmədə rolu. • yağ istehsalat qalıqları (çiyid qabığı, jmix, şrot, fosfatidlər) onların tərkibi və qidalılığı 3. Spirt istehsalat tullantıları. Cəcə, onu ntərkibi, qidalılığı və yemləndirmədə rolu. • şəkər istehsalat tullantıları. Onların tərkibi qidalılığı və yemləndirmədə rolu. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-5; 7; 9, 11]</p>	2	
14	<p>Mövzu14. Qarışıq yemlər. Heyvan mənşəli zülal- vitaminli yemlər.</p> <p>Plan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sənaye istehsalı olan vitamin preparatları; • vitamin preparatlarının istifadə olunması üsulları və texnikası; • yem mayası və zülal-vitamin konsentratı; • heyvandarlığın intensiv inkişafı şəraitində qarışıq yemlərin əhəmiyyəti; • qarışıq yemlərin növlər ivə reseptləri. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-5; 9, 11]</p>	2	
15	<p>Mövzu15. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının norma üzrə yemləndirilməsinin əsasları.</p> <p>Plan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • qidalı maddələrə olan tələbatı müəyyən edilməsi üsulları; • heyvanların həyat fəaliyyətini davam etdirməsi üçün qidalı maddələrə olan tələbatı; • heyvanların məhsul istehsalını təmin etmək üçün qidalı maddələrə olan tələbatı; • norma ilə yemləndirməsi stəmləri və onun əsas elementləri; • heyvanların tam dəyərli yemləndirilməsinə nəzarət üsulları. <p>Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-5; 10-11]</p>	2	
Cəmi:		30 s.	

Laboratoriya–praktiki məşğələlər.

s/n	Laboratoriya işinin adı	saat	Tarix
1	2	3	4
	Mövzu 1. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının yemləndirilməsi elminin predmeti, qısa inkişaf tarixi, digər təbiət elmləri ilə əlaqəsi və qarşıda duran vəzifələr.	2	
2	Mövzu 2. Yemlərin kimyəvi tərkibinə görə qidalılığının qiymətləndirilməsi.	2	
3	Mövzu 3. Həzm olunan qidamaddələrinə görə yemlərin qidalılığının qiymətləndirilməsi.	2	

4	Mövzu 4. Yemlərin ümumi enerji qidalılığına görə qiymətləndirilməsi.	2	
5	Mövzu 5. Yemlərin protein qidalılığı bitki və heyvan mənşəli yemlərin təhlili.	2	
6	Mövzu 6. Heyvanların yemləndirilməsində mineral maddələrin rolu,yemlərin qidalılığı	2	
7	Mövzu 7. Heyvanların yemləndirilməsində vitaminlərin əhəmiyyəti	2	
8	Mövzu 8. Yemlərin təsnifatı,kimyəvi tərkibi və qidalılıq dəyəri.	2	
9	Mövzu 9. Yemlərin konservləşdirilməsi üsulları.Silos və Senaj.	2	
10	Mövzu 10. Kökümeyvəllər və bostan bitkiləri,onların tərkibi,qidalılığı və yemləmədə rolu.	2	
11	Mövzu 11. Qabayemlər,istehsal texnologiyası,kimyəvi tərkibi və qidalılığı.	2	
12	Mövzu 12. Dən yemlərin tərkibi,qidalılığı və hazırlanma texnologiyası	2	
13	Mövzu 13. Texniki istehsalat qalıqları(kəpək,çiyid qabığı,jmıx,şrotvəs.)yemlərin tərkibi və qidalılığı.	2	
14	Mövzu 14. Qarışıq yemlər.Heyvan mənşəli yemlər. Zülal-vitaminli mineral əlavələr və premikslər.	2	
15	Mövzu 15. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının norma üzrə yemləndirilməsinin məsəsləri.	2	
Cəmi:		30 s.	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Fənnin tədrisi prosesində tələbələrə aşağıdakı tələblərə əməl olunması gözlənilir:

- Mühazirə,seminar və laboratoriya məşğələlərində müntəzəmiştirak və fəallıq göstərmək;
- Tədris planına uyğun olaraq mühazirə materiallarını vaxtında mənimsəmək və müzakirələrdə iştirak etmək;
- Laboratoriya məşğələlərində təhlükəsizlik texnikası və gigiyena qaydalarına riayət etmək;
- Laboratoriya və praktik tapşırıqları vaxtında və keyfiyyətlə yerinə yetirmək, hesabatları təqdim etmək;
- Kollokvium,aralıq və yekun qiymətləndirmələrdə akademik dürüstlük prinsiplərinə əməl etmək;
- Fənn üzrə tövsiyə olunan əsas və əlavə ədəbiyyatlardan istifadə etmək;
- Müəllim tərəfindən verilən tapşırıqları müəyyən edilmiş müddətlərdə yerinə yetirmək;
- Universitetin daxili nizam-intizam və davranış qaydalarına riayət etmək.

XII.Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- Praktiki işlər və laboratoriya təcrübələri
Yemlərin fiziki-kimyəvi tərkibinin təyini,yem nümunələrinin analizi və qiymətləndirilməsi;
- Nümayiş və müşahidə metodu

Yem hazırlanması, rasion tərтіbi və yemləmə texnologiyalarının müəllim tərəfindən nümayişi;

- Hesablama və rasion tərтіbi metodu
Müxtəlif növ kənd təsərrüfatı heyvanları üçün yem norması və balanslaşdırılmış rasionların hesablanması;
- Problem əsaslı öyrənmə (PBL)
Praktik situasiyalar əsasında yemləmə problemlərinin təhlili və həlli yollarının müzakirəsi;
- Qrup işləri və müzakirələr
Tələbələrə kiçik qruplarda işləyərək nəticələri təqdim etməsi və qarşılıqlı fikir mübadiləsi aparması;
- Case-study (konkret vəziyyətlərin təhlili)
Real təsərrüfat nümunələri əsasında yemləmə texnologiyalarının qiymətləndirilməsi;
- İKT-dən istifadə
Yem rasionlarının tərтіbi üçün kompüter proqramları və elektron cədvəllərdən istifadə;
- Müstəqil praktiki tapşırıqlar
Laboratoriya işləri üzrə hesabatların hazırlanması və nəticələrin təhlili.

Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir. Əsas diqqət əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə yetirilməlidir.

XIII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- Yemləmənin norması anlayışı. Rasion anlayışı və onun strukturu. Müxtəlif növ yemləndirmə effektivliyi. Heyvanların müxtəlif növləri və yaş qrupları üçün rasionları hazırlamaq prinsipləri və üsullarını bilmək və təsərrüfatlarda tətbiq etmək;
- Yemlərin təsnifatı. Bitki və heyvan mənşəli yemlərin xüsusiyyətləri. Mineral və yem əlavələri. İstehsalatda yem tullantıları. Mikrobioloji və kimyəvi sintez edilmiş yemlərin keyfiyyət standartları tələbləri öyrənmək və bilmək;
- Müxtəlif növ kənd təsərrüfatı quşlarının qrupları və cinsiyyətinə görə yemləndirmə texnologiyasını bilmək və quşçuluq təsərrüfatlarında istifadə etmək;
- Müxtəlif növ gövşəyən heyvanların qrupları üzrə yemləndirmə texnologiyasını bilmək və təsərrüfatlarda istifadə etmək;
- Müxtəlif növ gövşəməyən heyvanların qrupları üzrə yemləndirmə texnologiyasını bilmək və təsərrüfatlarda istifadə etmək;
- Xəzderili, vəhşivə digər heyvanların yemləndirmə texnologiyasını bilmək və təsərrüfatlarda istifadə etmək.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

Tələbələrin fənn üzrə tədrisin keyfiyyəti, dərslər metodları və fənnin peşə hazırlığında rolu ilə bağlı fikirləri semestrin sonunda anonim sorğu (anket) vasitəsilə öyrənilir və nəticələr tədris prosesinin təkmilləşdirilməsində nəzərə alınır.

Billik, bacarıq və səriştələrinə dair tələbələrin fənn üzrə rəyini öyrənmək məqsədilə müxtəlif üsullardan istifadə olunur:

- **Sorğular və anketlər:** tələbələrin dərslər materialının başa düşülməsi, mühazirə və laboratoriya məşğələlərinin səmərəliliyi haqqında rəyinin toplanması;
- **Seminar və diskussiyalar:** fənn mövzularının müzakirəsi zamanı tələbələrin anlayış və təkliflərinin qiymətləndirilməsi;
- **Əks-əlaqə formaları:** laboratoriya və praktiki məşğələlərdə tələbələrin fəallığı və müraciətləri əsasında rəy toplanması;

- **Elektron qiymətləndirmə platformaları:** onlayn test və tapşırıqlar vasitəsilə tələbələrə fənn üzrə biliklərinin və fənnə dair rəyinin sistemli öyrənilməsi;
- **Fikir yazıları və layihələr:** tələbələrə dərslər materialını mənimsəmə və analitik düşüncə səviyyəsini eks etdirən yazılı təqdimatlar və layihələr.

Adı gedən üsullar tələbələrə fənnə münasibətini, dərslərin keyfiyyətini və tədris metodlarının effektivliyini qiymətləndirməyə xidmət edir və gələcəkdə fənnin tədris proqramının təkmilləşdirilməsinə əsas yaradır.

XV.I.Kollokvium sualları:

1. Heyvandarlığın inkişaf etdirilməsi və məhsul istehsalının artırılmasında yemləmənin rolu.
2. Kursun mahiyyəti, öyrətmə üsulları və başqa fənnlərlə əlaqəsi.
3. Elmin qısa inkişaf tarixi və müasir dövrdə qarşısında duran vəzifələr.
4. Heyvanların mineral maddələrə və vitaminlərə olan tələbatının öyrənilməsi.
5. Yemlərin qidalılığı haqqında anlayış.
6. Yemlərin zootexniki təhlilinin müasir sxemi.
7. Yemlərin üzvi maddələri heyvan orqanizminin enerji mənbəyidir.
8. Yemlərin kimyəvi tərkibi onların qidalılığının ilk göstəricisidir.
9. Heyvan orqanizminin qidalanmasında yemlərin həzm olunması.
10. Yemlərin qida maddələrinin həzm olunmasının müəyyən olunması üsulu və texnikası.
11. Yemlərin qidamaddələrinin həzm olunma əmsali barədə anlayış.
12. Qida maddələrinin həzm olunmasının yüksəldilməsi yolları.
13. Yemlərin həzm olunmasına təsir edən amillər.
14. Yemlərin qidalılığında protein nisbəti.
15. Yemlərin enerji qidalılığı haqqında anlayış.

II.Kollokvium sualları:

1. Yemlərin ümumi qidalılığının qiymətləndirilməsi.
2. Yemlərin enerji qidalılığının müəyyən edilməsi üsulları.
3. Yemlərin ümumi qidalılığının mübadilə enerjisinə görə qiymətləndirilməsi.
4. Yemlərin protein qidalılığı haqqında anlayış.
5. Əvəz olunan və əvəzolunmayan amin turşuları.
6. Bitki və heyvan mənşəli yemlərin aminli turşu tərkibi.
7. Proteinlərin bioloji qiymətliyi anlayışı.
8. Heyvanların yemləndirilməsində aminlərin rolu.
9. Gövsəyən heyvanların yemləndirilməsində karbamidin rolu.
10. Makroelementlər (Ca, P, Mg, K, Na, Cl, S və s.) onların yemləndirilmədə rolu.
11. Mikroelementlər (Fe, Cu, Co, Mn, Zn, I, F və s.) onların heyvan orqanizmində rolu.
12. Heyvanların mineral maddələrlə təmin olunmasına nəzarət.
13. Heyvanların yemləndirilməsində və maddələr mübadiləsində vitaminlərin əhəmiyyəti
14. Yağda və suda həll olan vitaminlər
15. Alimantar və endogena vitaminozlar və hipofitaminozlar

XVI.İmtahan sualları:

1. Heyvandarlığın inkişaf etdirilməsi və məhsul istehsalının artırılmasında yemləmənin rolu.
2. Kursun mahiyyəti, öyrətmə üsulları və başqa fənnlərlə əlaqəsi.
3. Elmin qısa inkişaf tarixi və müasir dövrdə qarşısında duran vəzifələr.
4. Heyvanların mineral maddələrə və vitaminlərə olan tələbatının öyrənilməsi.
5. Yemlərin qidalılığı haqqında anlayış.
6. Yemlərin zootexniki təhlilinin müasir sxemi.

- 7.Yemlərin üzvi maddələri heyvan orqanizminin enerji mənbəyidir.
- 8.Yemlərin kimyəvi tərkibi onların qidalılığının ilk göstəricisidir.
- 9.Heyvan orqanizminin qidalanmasında yemlərin həzm olunması.
- 10.Yemlərin qida maddələrinin həzm olunmasının müəyyən olunması üsulu və texnikası.
- 11.Yemlərin qida maddələrinin həzm olunma əmsalı barədə anlayış.
- 12.Qida maddələrinin həzm olunmasının yüksəldilməsi yolları.
- 13.Yemlərin həzm olunmasına təsir edən amillər.
- 14.Yemlərin qidalılığında protein nisbəti.
- 15.Yemlərin enerji qidalılığı haqqında anlayış.
- 16.Yemlərin ümumi qidalılığının qiymətləndirilməsi.
- 17.Yemlərin enerji qidalılığının müəyyən edilməsi üsulları.
- 18.Yemlərin ümumi qidalılığının mübadilə enerjisinə görə qiymətləndirilməsi.
- 19.Yemlərin protein qidalılığı haqqında anlayış.
- 20.Əvəz olunan və əvəzolunmayan amin turşuları.
- 21.Bitki və heyvan mənşəli yemlərin aminli turşu tərkibi.
- 22.Proteinlərin bioloji qiymətliyi anlayışı.
- 23.Heyvanların yemləndirilməsində aminlərin rolu.
- 24.Gövsəyən heyvanların yemləndirilməsində karbamidin rolu.
- 25.Makroelementlər(Ca,P,Mg,K,Na,Cl,Svəs.)onların yemləndirilmədə rolu.
- 26.Mikroelementlər (Fe, Cu, Co, Mn, Zn, I, F və s.) onların heyvan orqanizmində rolu.
- 27.Heyvanların mineral maddələrlə təmin olunmasına nəzarət.
- 28.Heyvanların yemləndirilməsində və maddələr mübadiləsində vitaminlərin əhəmiyyəti
- 29.Yağda və suda həll olan vitaminlər
- 30.Alimentar və endogen avitaminozlar və hipofitaminozlar
- 31.Ayrı-ayrı heyvanların vitaminlərlə təmin olunması probleminin həlli yolları.
- 32.Yemlərin kimyəvi tərkibi və qidalılıq dəyəri.
- 33.Yemlərin təsnifatı.
- 34.Müxtəlif bitkilərdən hazırlanmış silosların kimyəvi tərkibi və qidalılığı.
- 35.Müxtəlif növ kənd təsərrüfat heyvanların asilosların yemləndirmə normaları.
- 36.Senajın hazırlanmasının elmi əsasları.
- 37.Kökümeyvəllər,onların tərkibi və qidalılığı
- 38.Yüksək keyfiyyətli quru otun hazırlanmasının elmi əsasları.
- 39.Saxlanma şəraitinin quru otun qidalılığına təsiri.
- 40.Dən yemlərinin heyvandarlıqda əhəmiyyəti.
- 41.Heyvanların qidalı maddələrə olan tələbatın müəyyən edilməsi üsulları.
- 42.Heyvandarlığın intensiv inkişafı şəraitində qarışıq yemlərin əhəmiyyəti.
- 43.Qarışıq yemlərin növləri və reseptləri.
- 44.Norma ilə yemləndirmə sistemləri və onun əsas elementləri.
- 45.Heyvanların tam dəyərli yemləndirilməsinə nəzarət üsulları.

"K/Heyvanlarının yemləndirilməsi texnologiyası" fənninin sillabusu
600710 "Zoomühəndislik" ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.Sillabus "Baytarlıq və zoomühəndislik elmləri" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq olunmuşdur. (13 fevral 2026 -cı ilprotokol № 11)

Fənn müəllimi: dos.V.X.Qarayev

Kafedra müdiri: dos. R.M.Bilalov